

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Videkre külvé:	
Helyben:	10 kor. — fill.	Egy évre:	16 kor. — fill.
Egy évre:	5 —	Fél évre:	8 —
Fél évre:	2 —	Negyed évre:	4 —
Negyed évre:	1 —	Egy óra:	1 —
Egy óra:	1 —	Egyes szám ára:	4 fillér.

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felolós szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Hadsereg nélkül.

Debreczen, május 7.

Mottó: „Mindenekelőtt független magyar nemzeti hadsereget követelünk, mert e nélkül Magyarország nem állam, csak egy alárendelt tartomány.”

Soha nemzetet úgy bolonddá nem tettek ezen a világon, mint az osztrák bolonddá tette a magyart. Ez a szőn-boron összevásárolt, összetákolt Ausztria, — Magyarországot béke időben kérődöz birkának tekinti, a melynek gyapját tövig lenyirja, úgy hogy a bőrből a vér is serkedez utána. Háborus időben pedig fegyveres bérszolgának használ bennünket Ausztria; nekünk ilyenkor csak egy rendeltetésünk van — felfogni az Ausztriára mért ütéseket s esetleg meghalni — miért? — Lojalitásból, jó barátságából.

„Azt tartják, hogy az igaz Isten sem nem siet, sem nem késik, mégis elérkezik.“ Nemzetek életére és sorsára vonatkoztatva hangoztatni ezt a babonás hazugságot: a legnagyobb botorság. Egy nemzet sorsának történetében ennek a két szónak „véletlenség“ és „meglepetés“ teljesen ismeretlennek kell lenni, ha az illető nemzet a maga sorsának valóban ura. Még a látszatát sem tűrheti egy nemzet annak, hogy

öt egy idegen náció akkor tegye bolonddá s akkor csalja meg és akkor forgassa ki minden igazából, a mikor éppen neki tetszik. Egy uralkodó nemzetnek független zárt egészet kell képezni. Rendelkeznie kell abszolút T ö r v é n y h o z ó, k o r m á n y z ó és v é g r e h a j t ó legfőbb hatalommal.

A magyar nemzetnek t ö r v é n y h o z ó, k o r m á n y z ó és v é g r e h a j t ó l e g f ő b b h a t a l m a n i n c s e n. Az ugynevezett magyar parlament uralkodó többsége egy nemzetietlen szellemű érdekszövetkezet, a mely nem ügyel sem isteni, sem emberi józanészre, hogyha a hatalom kisajátításról és az egyes talpnyalók hasznáról van szó. Neki legkedvesebb foglalkozása: Bécs előtt porba alázni magát. Mielőtt egy törvényjavaslat a parlament elé kerül, annak már a sorsa jó előre meg van pecsételve. Megpecsételték azt Bécsben. Törvényjavaslat, mely Bécsben nem tetszik; mely becsületes, magyar érdeket támogatni akar, Bécsben elvették és jaja neked magyar parlament, ha efféle javaslatokat törvényerőre juttatni megkísértesz. Nálunk nem az a földolag, hogy egy javaslat hazafias, becsületes és jellemes legyen; hanem az, hogy a „bécsi“ legfelsőbb körök hozzájárulását kiérdemelje; ezt a magas hozzájá-

rulást pedig azok a törekvések nyerik meg feltétlenül még törvényjavaslat alakjában is, a melyeknek szelleméből kiérkezhető s a melyeknek értelméből kimagyarázható ez a dicső osztrák törekvés: „Gyilkold, fosztogasd s tedd tönkre a magyart!“ Ez kell Bécsben.

Mi teljesen ki vagyunk szolgáltatva Ausztria önkényének. Ausztria ellen nincs a kezükben komolyan vehető eszköz. Egy nemzet, a mely a másinak szeszélyére van utalva — nem nemzet többé csak czéltalanu- tengődő embercsoport — emberi anyagi halmaz — öntudat és önbecsérzet nélkül. Ha mi akarunk valamit — az csakis úgy érvényesülhet, ha Ausztria hozzájárul. A mit Ausztria nem akar, mi azt nem is akarhatjuk, mert Ausztria henczege és elutasító lenézzel a kardjára üt, s mi — lefegyverezett rabszolgák! — nem üthetünk viszont a kardunkra, mert — nincs kardunk. Világosnál lefegyvereztek a magyart és azóta fegyver helyett jármot visel...!

Az az Ausztria, a mely nekünk köszönheti hogy el nem züllött, földönfutóvá nem lett, — és a melyet — ha az erőket össze kellett mérni, mindég a föld poráig alázott a magyar vitézség, — az az Ausztria a legnagyobb elvetemültséggel, idegen segítség kikunyorálásával megfosztott bennün-

Siratómnak.

A „Debreczen“ eredeti tárczája.

Óh „legjelesebb maturáns“,
Beh szépen elsirattak!
Mondtak szemekáprázatot,
Remektűzű esillagnak.
Mondták: a többi esillagot
Mind tulragyogta fényed.
Aztán lehulltál. Merre tűnt,
Ki tudja, lángösvényed?

Beh kár, hogy elmondá nekik
Egy jó szívű barátod,
Hogy merre jársz, hogy „fényedet“
Hol és miként sugárzod!
Beh kár! Hiszen kíváncsi rá
Manó se volt valóban.
Csak a hangulat volt a fő
Ama szép siratóban.

Óh „legjelesebb maturáns“,
Igy adnak át a sirnak.
Bátor te élsz, boritva rád
Szép szemfedőt, lesirnak.
Érző kebel bucsuztatód,
Ki feldiesér s lesajnál.
Bizony paraszt volnál, fiu,
Ha néki szót se szólnál.

„Ember, ne dicsérj, ne sirass.
Mert most vagyok csak é r e t t.
Elöttem a földi világ
Egy szürke porszemm lett.
Marakodástok? Híretek?
Koldushad konceza, kineze.
Csak lakjatok jól. Én nekem
Ne hagyjatok semmit se.“

Jánosi Zoltán.

Átutazóban.

A „Debreczen“ eredeti tárczája.

Ugy vagyok, mint Petőfi volt, az édes anyjával való találkozáskor. Olyan sokat szeretnék mondani s alig tudom megtalálni a szót erzelmeim tulómló áradatában.

Huszonegy éve mult, hogy vágyaim sólyom szárnya kirópitett esöndes falaid közül édes szülőföldem — méltóságteljes komoly Debreczen.

Festett egekbe néző ábrándjaim akkor úgy rajzolták elibém a viszontlátást, hogy abban minden lesz a mi szép, harangzugas-

eljenzugás, eljenszó, hirnev, dicsőség, meg a tüvészkert utcai kis ház kapujában varó örömkönyveket rivó boldog öregasszony az én édes anyám.

Huszonegy év mulva, az én szürkeköpönyegbe járó utitársam a prózai élet beh egyébbként láttat újra édes szülőföldem.

Odafenn az Orbánhegyen, honnan a szöllöt rég kiette a fereg, de én mégis az Ur szőlőjében pásztorkodom, az enyéimék közt: fagyos szelek jártak a közelmúlt napokban.

Terhes gondok felhőivel jártam a gyepet, töprenkedtem, emesztettem magamat s jó gondolat nem jutott eszembe.

Alkonyodott. A verendáról az én kis bogaraim hangja csendült be a csendbe. „Szeretem és áldom az Uristent“. A Magda sopranja eszembe juttatta az édes anyámat, a collegiumot, a nagytemplomot, az erős hitű népet, az én — szeretetből sokat szidott — szeretetemben vele büszkélkedő népemet: Debreczent.

S világosság támadott a szívembe. A fagyos szelek ellen oltalmat keresni megyek haza, megyek Debreczenbe.

Napsugaras uton, a végtelen róna, a

ket az önvédelem isteni jogától, — és maholnap kiöli bennünk az önvédekezés ösztönét is, mely nélkül aztán még a legutolsó porbancsuszó féregnél is alábbvaló lesz a magyar.

Hát a magyar parlament odáig jutott már, hogy ilyen hangon és ilyen modorban kell arra figyelmeztetni, a mi első sorban és mindenekfelett kötelessége: független magyar nemzeti hadsereg alkotása törvényhozás útján, akár tetszik Bécsnek, akár nem. Ez mireánk lét és becsület kérdése. Már pedig Ausztria szép szeméiert gyávan és becsületlenül csak nem pusztulhat el a magyar . . . !?

„Publiczista.”

Ellentétek.

Debreczen, május 7.

Oroszország, ez a hatalmas birodalom mely a jelenkorban az önkény megtestesítője, ahol csak egy ur van: a cár — s alattvalók mind szolgák — lazong, forrongásban van. Ki tudja, hogy vajjon az orosz diákok forrongása nem lesz-e az orosz földön egy hosszú, végeredményében előre nem látható társadalmi forradalomnak a lángragyújtó szikrája?

A talaj el van hozzá készítve — szadzadokon át halmozódott rakásra a gyutanyag az elnyomatás ezete; ha a szabadság ezete megkapja az orosz nép lelkét, — elsőpör trónt, elsőpör évszázados hagyományokat, a korhadt rendszert rombadönti s a romokon felépíti a népszabadság szent templomát: az alkotmányosságot.

Az orosz mozgalomnak elfogulatlan szemlélete óriási tanúságokat rejt magában. Ott, ahol a társadalomban folyton szaporodnak az ellentétek, ahol nincsenek egyenlők, esakis egymástól nagyon különbözők, ahol az embereket végtelen, athidalhatatlan ur választja el egymástól, amelyet akár a rang akár a születés, akár a pénz ásott meg és szelcsített ki, ahol csak ur és szolga van: ott nincsen társadalmi rend, nincsen béke, nincsen egyetértés, ott örökösen forrongás

mi földünk, e drága Magyarország látása, bírása feledtetett velem minden bajt. De mikor itt kileptem az ősi földre s huszonegy esztendő haladásainak, változtatásainak, rombolásainak esaknem idegenszerű képe ellogott: nyomott, nehez érzéssel tettem kezem a jóbarát ajtajának külsőjére.

A jóbarát keresetlen őszinte szeretete, az atyafiaknak ünneplő ragaszkodása, az idegeneknek, nem jól mondom, hiszen nem idegen itt nekem sekisem, a többieknek becsületos egyenlősége, igaz magyarsága, lassankint a nehéz érzést feloldották, szívem régi tüzet újra lobbantották s én a világot átölelni akaró régi nagy szeretettel élveztem újra, husz négy év után, a mindig legkedvesebb, legdrágább Debreczent.

Újra boldog lettem, ismét a vig collegiumi diák vagyok. Nyakamba veszem a városot, megnezem legelőször is a nagy Városházát. Nagyvárud utcában azt a hazát, a hol első diákszerelmem lakott, hol vannak már azok azóta?

Az odább a Cser utcában sokáig elkeresem azt a sűrű hazát, a hol legelő-

van a lelkekben, melynek előbb-utóbb viágra kell törni.

Jaj annak az országnak, a hol kellő erővel jelentkeznek a kitérés. A szentpétervári cárkoje selot (cári palota) agyukkal erősítgetik, katonakkal veszik körül, használ-e vagy nem, affelett vitatkozni nem lehet; az ideáizmust a szolgálai fegyverek el nem nyomják.

Mi, akik a társadalmi ellentéteknek eltüntetésen faradozunk, s a kik megjelöljük számtalanszor annak sikerekkel szentesített útját, bizonyos öntudattal mutatunk rá az orosz eseményekre: ime itt a tanúság, hogy az özes elhatalmasodás, a társadalmi ellentétek kielesítése a legkärhozatosabb eredményeket idézik elő.

Jellemzi az oroszországi viszonyokat az a kis epizód is, a mely a legutóbbi becsi alkohol ellenes kongresszuson jatszódott le.

Skarzászky gróf az orosz kzmánynak hivatalos kongresszusi képviselője hosszabb beszéd kísérteben sorolta fel azokat az intézkedéseket, melyeket az orosz kormány az alkoholizmus terjedése ellen tett, többek között felvilágosító füzetet nyomtatott s osztott ki a nép között.

Skarzászky beszédere egy bukovinai tanító felelt.

— A nemes gróf, úgy látszik, azért jött Beesbe, hogy megismerje az orosz viszonyokat. — Othon erre alig lehetett alkalma.

A helyett, hogy a szabadságra törő diákokat Sziberiába száműzik, jobb volna, ha a kormány felkérne őket, tanítsák meg elebb olvasni es írni a nepet, hogy e „felvilágosító füzetek” tartalmáról is tudomást vehessen.

Valóban, ez a legnagyobb hiba Oroszországban.

Egeszen más természetű az a kép, a mely Oroszország szövetséges államában: Franciaországban táru elénk. A köztársaság elnöke, Loubet körútra indult Dél Franciaországban. Nizzában nagyszerű ünnepesekkel fogadták, de minden ünnepele között kimagasló volt az a faklyas körmenet, melyet a nizzai hitelszövetkezetek rendeztek a tiszteletére. 5000 szövetségi tag vonult el az Promenade des Anglais-n a köztársaság elnöke, Franciaország feje előtt. Az impozitás menetre büszke lehet Nizza, büszke az egész francia nemzet. Valóban, nem jelent ez mást, mint hogy a

ször lobbant fel bennem a — véna — merre apadt el azóta forrása? Kint a város alatt megnezem a szőlőket . . máse az már. A hazunk kőménye se nekünk füstöl már.

Igy a hogy bolyongok s nem találok a régít sehol, valami szelíd melancholia szegődik mellém.

Es ime, megis a felolvadt, boldog hangulatot nem bántja, nem zavarja a esőndes melábu.

Nem, mert a mi változott, az mind mulandó volt, az emberek, a tárgyak, vagyon, ábránd mind-mind változnak folytonosan, de megmaradt a mi örök, a mi maradandó: a szeretet bennem, irántad Debreczen, a szeretet fiaidban, ebben az erős karakterű nepben, a melynek lelkét, erejét bibliai hűséggel karakterizálják nyíl egyenes utczái, a melyekben — huszonegy év után — harangzúgató dicsőség nélkül is — édes boldogsággal andalognak el

az öreg Hajdu.

szövetkezés szelleme átlengi az egész földet s bele van kiirthatatlanul oltva annak a nemzetnek a vérebe. Ott a szövetsézetek már többé nem félénken igénybevetik társadalmi orvosszerek, hanem erős és hatalmas tényezői a nemzeti életnek. Részt kérnek a nemzeti örömből s bizonyosan a nemzeti fájdalomtól is. Testületek, melyeknek kötelekei szilárdak, testületek, melyek erő kifejtésre képesek, azzal a különbséggel, hogy tagjaikat nem silány anyagi eszközök tartják egybe, hanem egy bátran nemesnek mondható cél után éaló öntudatos törekvés.

A francziák hazája a szövetsézetek élet mesgyéin mindig előljárt. Több mint egy évszázaddal előbb kozdtek már ott bontogatni a születés, a rang és az előítélet által az egyes társadalmi osztályok közé vont választófalakat s az akkor kiadott jelszó nem maradt hatástalan. azóta napról-napra egy lépést haladva mennek a francziák a „testvériség” országa felé.

Nincs okunk ugyan pirulni nekünk se, ha a franciaorsági eseményekről hallunk. A magyar szövetsézetek ügy is ugyanazon az uton van, hogy fiatalágát tekintve, a francziáké mellett bátran megállhat a világ, az elfogulatlanok ítélete előtt, de mégis jó, különösen nekünk, ha rámutatunk a tényekre.

Ez legyen a jövő képe.

„Ocskay Brigadérosról.”

I.

Lapunk egyik dolgozótársától vettük ezt a cikkkelyt, melynek folytatása a következő számban lesz.

E lap 88-ik számában dr. Gulyas István ur egy előző vezércikkre vonatkozólag a Szerkesztőhöz nyílt levelet intéz, — melyben tiltakozik az ellen, hogy valaki Herezegh Ferenc „Ocskay Brigadéros” cz. drámáját egyébbel mint elismeréssel es dicsérettel illethesse mindaddig, a míg történeti es a es z t e t h i k a i o k o k k a l, argumentumokkal meg nem győzi őt arról, hogy az „Ocskay Brigadéros” valami egyebet es nem ekes hangu magasztalást érdemel.

Lássuk először a történeti igazságot. Herezegh Ferenc mint drámaíró a történeti igazság szigorú tiszteletben tartására utalva egyáltalában nincs — a drámáirónak a történetből csak egyetlen egy drámai mozzanatra van szüksége, a mely köré aztán költői lelkével kellemesen összezsongó alomképeit csoportosítja; a valószínűség — az elethűség itt a főkellék, nem a történeti igazság.

Van-e történeti igazság abban, hogy Ocskay daltól es italtól elbódítatva jósói; megjósolja hogy a kuruczoknak minden küzdelme minden fáradsága es önfeláldozása hiába való mert ennek az önzetlen magyar hazaszeretetnek nincs jövője, nincs szerenéseje, nincs létjoga. Győzni fog az armány es az osztrak elvetemültség a magyar haza becsülete s a magyar nemzet szabadságszeretete fölött?!

Ebben nincs történeti igazság Nem igaz, hogy a Rakóczy Ferenc es a kurucz hadak örökdiéső küzdelmei meddők es minden eredmény nélküliek lettek volna s hogy azok semmi jót a hazának ne biztosítottak volna. Hát a szatmárnémet ki békekötés vívmányai semmik voltak?! Ocskay soha ilyeneket nem jósolt, nem beszélt, sem részegen, sem józanon, de Herezegh Ferenc urnak ez úgy tetszik es mivel a poetika licenz az sem tiltakozik ellene . . . beszélt Ocskayval, dicsőséges drámai hőszével, azon a czímen, hogy ezzel a drámai fenségét emelje

beszélget Ocskayval virágos drámai bombasztokban, de amit a szerzőnek tudnia kell Ocskay brigadéros a szinpadról egy nem zethez a magyar nemzethez beszél — jósol — ihletett ajakkal azt jövendőli és profécizálja, hogy „Te magyar nemzet ne i. tőrekedj egy perczig sem lerázni magadról Ausztria kényszerzubbonyát — végzetszerű, istenáldás read és minden maradékodra nézve, hogy Ausztriának és az osztrak eszárságnak porig alázott hitvány szolgálja vagy, a te sorsod túrni — a türelem rőzsát terem: ha ma lenyuzza kenyekedve szerint diéső Ausztriád a jobb oldalról a bőrt; holnap tartis oda neki a baloldalod is — s nagylelkűen nyuzza le azt is. Te bőr nélkül jobban nézel ki. De meg ne próbáld eljajgatni, hogy fáj ha ütnek, meg ne próbáld tiltakozni, ellentálni mert minden úgy is hiába való lenne. Itt Magyarországon csak az áruásnak, a eselnek, az erőszaknak a jogtörésnek van létjoga, a jóknak pusztulni kell; a szabadságszeretnek száműzetés, verpad, bitófa és börtön a jutalma.”

Igy szólal meg Herczegh Ferencz drámai hőse, csengő-bongó virágos nyelvezettel s így nemesíti és lelkesíti nemzetet a jóra.

En nagy tiszteletben tartom a drámaírói poetika liezenziát, de még nagyobb tiszteletben tartom egy nemzeti drámahős beszéletes jellemét és egy nemzet poi. erkölcsének holmi pervers lealacsonyításoktól való megoltalmazását úgy az életben, mint a szinpadon egyaránt.

Ha már történetet fabrikálunk és nemzeti drámát teremtünk, színezzük ki a történetet hazafias erkölcsös szellemben, melyel ezt a szolgálva lealjasított nemzetet beszéletes hazaszeretetre és szabadságtiszteletre buzdítjuk. Ez az igazi magyar drámaíró egyik elengedhetetlen kötelessége.

(Folyt. köv.)

Szegedi levél a debreczeniekről.

— Jäger inges csikósok. —

Debreczen. május 7.

A tiszaparti nagy magyar városból érkezett felelős szerkesztőnk címére egy levél, azt a ki írta: Bek Pista szegedvárosi jegyző a magyarságnak olyan embere és harczosa, a milyent — sajnos — Debreczenben sem találhatunk ma már. A régi jobb időkben valami harmincz éve, Debreczenben is diákoskodott s azóta mindig a legnagyobb szeretettel őrizgeti, istápolja debreczeni emlékeit az aranyzivű, sarkantyus csizmás magyar, aki az alapját megvetette a szegedi néprajzi múzeumnak (nagy Debreczenben ez sincs még. Minek is. Csak hadd pusztuljon el minden, ami magyar), most zamatos magyar levelet írt. Ez a levél válasz egy a „Hortobágyról“ felvett, Kiss Ferencz-féle képeslevelezőlapra. — Az öreg szittyá botránkozik a felett, hogy már a hortobágyi csikósok is „Jäger ing“-ben őrzik a csárda mellett legelgető, delelgető ménest, kitér tehát a máti biztos ellen is, a ki — ő szerint — bizony-bizony ki poroltathatná ezeket az «unterzugos» csikós magyarokat. Kétségeskedik a fölött, hogy

talán még Farkas Berezi batyánk — a hortobágyi komiszáros sem jár magyar gunyában... E tekintetben megnyugtattuk. Berezi batyánk «Bek sógorhoz» hasonlatos viseletű magyar úgy kívül, mint belül is. — Különben a szegedi kurucz magyar érdekes levél így hangzik:

Kedves barátom!

A mennyire megörvendeztetett első pillanatra a „Pásztorok a hortobágyi körül“ című debreczeni levelező lapra írt hazafias üdvözet, annyira elszomorított azon körülmény, hogy a pásztorok legöregebbje a képen a bánati svábok nemzeti viseletében, az ugynevezett „Untezug“ viseli pitykés mellénye alatt. Azert ha a máti komiszáros agárár magyar pusztabir tiltsa be ezt az idegen viseletet. De hátha a máti puszta komiszáros is olyan viseletben jár, miut a Debreczen városi menes mester, a kit a legutóbbi szegedi országos kiállításban láttam Stayer kalapban és tiroli löden kabátban, akkor nem esodálom, hogy a pásztorok is Jäger inget viselnek. Hej ha még meg lennének azok a kifent bajuszu, mogyorófa páteázás hajduk, a kiket ezelt 30 évvel láttam utoljára Debreczenben, azokkal kellene elfenekeltetni azt a betyar untezzugos pásztorokat

Hogy még a hortobágyi pásztor is elfajul a viseletben erre a keserűségre még versírásra is adtam magamat és hazafias bánatomat a következőkben zengem el:

Áll még a hortobágy
De már vasut vágja
Azert lett hát szűkebb
A pásztor gatyája.

Kötött reklit visel
Arra veti szürét,
Igy csufolja nyilván
Ösi viseletét.

Szomorú a lelkem,
Ha ily kepet látok,
Azert fogja mindég
A magyart az atok.

Mert idegent visel
Magáét megveti
Szép magyar hirnevét
Ezzel eltemeti.

Mint a „Debreczen“ szerkesztője kedves barátom uram jó lesz ott is a hazafiatkat buzdítani különben a magyar viselet fölélesztésére a diákokat és fiatalabb nemzedéket. Maga is vegye föl a dolmányát s adjon példát nekik, hogy kell magyarosan viselkedni. Ha én elmegyek Debreczenbe majd meglátják, hogy ki az igazi magyar, most készülök a szegedi ösi iparművészeti kiállításra minden műveszem és mesteremberemet fölkellesítettem piktorom rajzolja a miniatúrákat nekik, a szobrász faragja a miniatúrákat. Szabó, gombkötő, szijgyártó, asztalos, bodnár, rézöntő, lakatos valamennyivel magyar tárgyakat készítették. Az arcképeket olajba öntve kurner viseletben legközelebb megküldöm. Fancsali Nagy János piktorom és Vig Ferencz szobrászom beváltak egyiknek Barabás a másiknak Izsó az ideálja olyan két magyar művészt nevelek belőlük, hogy negemlegeti az utókor. A debreczeni ezimborákat, különösen Tóth László uramat üdvözlöm, s minden jókat s jó egészséget kívánva maradok

őszinte barátja

Bek István.

NAPI HIREK.

Nyílt levél a szerkesztőhöz.

Dr. Gulyás István tanár urtól a fenti czimen egy czikk jelent meg távollétemben és tudtomon kívül lapunkban, melyben „Bucsu a színészettől“ című vezércikkemmel oly hangon bánik el, mely hírlapírói önérzetemet mélyen sérti, s a melyet ennél fogva a leghatározottabban visszautasítok, addig is, míg érdemileg foglalkozhatom a tanár ur czikkével. Ifjabb Mórincz Pál, a „Debreczen“ felelős szerkesztője.

Sajtószabadság.

A sajtószabadság Magyarországon — mint tudjuk — abban áll, hogy mindenki büntetlenül szabadon kinyomtathatja mindazt, ami a kormányra bizalmas, kellemes, vagy legalább is nem nagy mértékben kellemetlen. Ellenben konfiskálással, fotografálással és hazatolonczolással bünhődik minden akadekoskodó, forrodalmár ezeczilista író, szerkesztő. A sajtószabadságnak vannak azonkívül viczinális korlátai is. Így például, — miként az e lapokon már megiródott — a „Kutyabagosi Tárogató“ kénytelen Bsmarekot szidni, mivelhogy a polgármestert, léven neki egy kuba szivar erejéig lekötöztette, nem szidhatja. Hogy ha pedig ilyen vidéki ujság megis kellemetlenkednek, mégis olyat akarna írni, ami a helyi potentát cenzuráján nem hagyott helyben, hát azon is lehet segíteni, miként a példa mutatja. Ime: Kismartonban is előfordult az a szörnyű eset, hogy a lokális német lap olyan themáról írt, amelynek bolygatását Eszterházy herceg nagy hatalmu hitbizományi igazgatója, Haller kir. tan. ur nem szívelhette. Röviden kijelentette tehát, hogy arról a tárgyról többé nem szabad írni. Amikor pedig az ujság nem volt hajlandó ezt a rendelkezést teljesíteni, előzitalta a nyomdászt és kurtán megmondta, hogy az ujságot neki tilos kinyomatnia. Súlyosította pedig a tilalmat ama szándékkal, hogy „ellen esetben“ vége a hercegi munkáknak! Szegény nyomdász sietett haza s dobta ki esze nélkül a kész szedést. Azt hisszük, hogy elmésőbb módját a cenzurának még alig találta fel valaki. Nos hát, viczinális és országos nagyvezérek, itt a jó példa! Nem sokat kell a szerkesztővel teketóriázni: fogják csak a nyomdászt fülön, Ha az nem engedne, a betüöntöt kell lefujni. És ha a betüöntő is megállná a helyét, hát a papírgyárakra kell ramászni. Azok mind szubvenciót kapnak, tehát csakis „gutgesinnt“ lapoknak szállíthatszának. A renitensek legfeljebb papirusz levélen jelenhetnek meg.

Esküdtképes egyének összeírása.

Az esküdték összeíró küldöttsége e héten kezdi meg az esküdtképes egyének házankénti összeírását. Kik eszközlik az összeírást, legközelebb közölni fogjuk.

Debreczen egészségügye.

Dr. Sárváry Gyula, Debreczen sz. kir. városi tisztifőorvosa városunk közegészségi állapotáról a következő jelentést terjesztette a tegnapi tartott közigazgatási bizottság elé: A közegészségi viszonyok aprilis hónapban kedvezőbbek voltak, mint az ezt megelőző hónapban, amennyiben úgy a megbetegedések mint a halálozások kevesebb számmal fordultak elő. A megbetegedések leginkább a légzőszervek hurutos és lobbos bántalmából és torokgyulladásból állottak. Heveny ragályos betegség közül ronesolotoroklob, vörheny, kanyaró, hasihagymás és hőkhurut esetek szörványosan merültek fel. Hőkhurutban négy, ronesolotoroklob és hasihagymában egy-egy haláleset fordult elő.

Esküvő.

Kohn Ármin margittai lakos ma kedden esküdt örök hűséget Löw Karolinának Löw József segédszerkesztőnek testvérhugának. Tanúk voltak Brody Henrik törvényszéki irodavezető és Hoffmann Sándor a „Debreczen” kiadója. A polgári esketést Oláh Imre anyakönyvvezető, az egyházi esketést pedig Krausz Vilmos főrabbi végezte.

A Simonffy-utcai új piactér ügye.

A városi tudvalevőleg új piactér akar nyitni a Simonffy-utcai bérházak mögött. A piactér nyitáshoz szükség lenne a Sesztina Lajos nagykereskedő tulajdonát képező területre, amelyet a város örök áron megszerzeni akart. A tárgyalások azonban nem vezettek eredményre s a miniszter elrendelte a kisajátítási eljárás foganatosítását. A város közigazgatási bizottsága tegnapi ülésén ez ügy intézésére, a felmérék, telek-kisajátítás meghatározására, a tulajdonossal esetleges megállapodásra bizottságot küldött ki. A bizottság tagjai: Nemes Kálmán, Latinovics Mihály, Márk Endre és jegyzője Csóka Sámuel.

Sziklai Miklós és Barnum.

Sziklai Miklós, színtársulatunk kitűnő művésze és góbé is egy személyben, tegnap este, maga is felesapott Barnum csodának. Mint felelte előkelőség szerepelt a színpadon s midőn vége volt az előadásnak, nem tudott lemosakodni, mert ellopták a szappanját, úgy volt kénytelen hazamenni fekete-festékes ábrázattal. Elénk feltűnést kellett. Többen ráfogták, hogy — tekintettel arra, miszerint a művészet ma ugys bunkfenczezésből, ugrálásból áll — ő is mint fekete ember a Barnum csodához fog szerződni. Miklós elhatározása élénk feltűnést keltett művészi körökben Barnum mindazonáltal nem fog pályázni a debreczeni színdirektorságot. Ezt János barátunk megnyugtatóan írja.

Városi alapítványok.

Vettük a következő hirdetményt. Debreczen sz. kir. városi házpenztárának és a házi pénztár által kezelt alapítványoknak 1900. évi zárszámadása elkészülvén: az az 1886. évi XXI. t. cz. 17. §-a értelmében folyó május hó 6. napjától kezdődőleg 15 napos közzemlére a városi számvevői hivatalnál kitétik s az ott hivatalos órák alatt megtekinthető. Miről a városi adózó lakossága azzal értesítették, hogy a zárszámadásra vonatkozó észrevételek és kifogások a folyó hó 23-ik napjára kitézött közgyűlés elé 5 nappal a városi tanácsához beadandók. Kelt Debreczen, 1901. május hó 6-án.

Rátót a világhatalomba.

A következő sorokat kaptuk: A Debreczen múlt heti számában említést tesz

arról, hogy Rátótnál nem kevesebb, mint 4 gyorsvonat áll meg. Hát kérem szépen, az még nagyon természetes, ha a hatalmon levő miniszter birtokánál a gyorsvonat megáll, de mit szólunk ahhoz, hogy a bukott miniszterek és nagyságok pusztái szintén szereplő állomások a világhatalomban. Minthogy Magyarországon minden valamire való nagyság megállóhelyet kap, czelszerű volna, ha nyilvántartást vezetnének a bukott nagyságokról és a megfelelő megállóhelyet a bukás napjától beszüntetnék. Egyszerű számítás, hogyha ez így folytatódik hazánkban, a megállóhelyek száma lassankint annyira felszaporodik, hogy a gyorsvonatok nem is haladnak majd, hanem egyre állnak. Czelszerű volna, hogy végre átrevideáltassék, miért is áll meg minden vityilló mellett a gyorsvonat? Nem ártana azt sem kimondani, hogy csakis a hatalmon levő miniszter kapjon megállóhelyet és a többi halandó csak a bárótól fölfelé, ahol tudvalevőleg az ember kezdődik. Daniel báronak ekként nem jutna megállóhely, pedig báró és exminiszter.

Barnumék nyilatkoznak.

A Barnum-fele látványosságok igazgatójától és tulajdonosától, Bailey urtól vettük az alábbi sorokat: A bemenetiját illetőleg, a melynek ellenében a nagyközönséget a Barnum és Bailey fele „A világ legnagyobb látványossága” összes előadásai és látványosságaiban részesítjük, sok oly ellenmondó versió kering, hogy igen lekötözzék bennünket, ha a ketelyek elosztásában segítségünkre lenne. Meg akarjuk értetni mindenkiel, hogy az egyszeri jegyváltás nemcsak az összes látványosságok megtekintésére jogosítja fel a jegy birtokosát, hanem azonkívül egy ülőhelyet is biztosít számára, tekintet nélkül arra, vajjon a jegy K. 1.20; K. 2.20; K. 4, 5, avagy akár 6 koronán váltott meg; ezenkívül más nem fizetendő. Az olcsóbb és drágább jegyek közötti különbség aqban rejlik, hogy az utóbbiak ülőhelyei jobb és kényelmesebb áttekintést biztosítanak a tulajdonos számára, a mely az arak szerint váltakozik és a melyek K. 1.20; K. 2.50, K. 4, K. 5 és K. 6-ba kerülnek. Ez amerikai szokás, a melyet itt meghonosítottunk és miután egy ily óriási vállalat több alosztályra oszlik, a mely beosztás itt újdonság számba megy, ez adott okot a különféle híresztelésre. Előzetes hírdeteinkben már több ízben nyomatékosan kijelentettük, hogy nincsen külön beletidij és hogy a váltott jegy nemcsak a hirdetett összes látványosság, az állatsereglet, csodák, versenyek stb. megtekintésére jogosít, hanem azonkívül egy ülőhelyet is biztosít tulajdonosának. Még egyszer hangsúlyozzuk, hogy a váltott jegy az összes általunk hirdetett, előadásokra, mutatványokra és valamennyi alosztály megtekintésére jogosítja fel a tulajdonost. Kívételt képez ez alól a külön kiállítás, amely egynehány ritkaságot és különlegességet tartalmaz, s mint ilyen azonban nem tartozik a hirdetett látványosságok közé és nem is képezi azoknak egy részét. Az előadások befejezte után, önállóan, az ugynevezett „Minstrel” és „Vaudeville” előadások tartanak meg, melyekhez a belépti-díj 50 fillérben állapított meg. Ebből kiviláglik, hogy már Korona 1.20 ért az egész látványosság és annak minden hirdetett száma megtekinthető, a jobb helyeket pedig K. 2.50, K. 4, 5 és 6 koronáért lehet megváltani. Megjegyezzük, hogy minden helyről, még a legolcsóbbról is, az egész előadás teljes terjedelmében áttekinthető. Teljes tisztelettel Barnum és Bailey.

Az amerikaiak tájékozatlansága.

Hogy a venezuelai köztársaság elnöke nyugalmába vonult két évi hivatalnokskodása után, az amerikai lapok kisütötték az állam legelső hivatalnokáról, hogy évi 50.000 korona fizetésből két esztendő alatt 8.000.000 koronát takarított meg. Ennek a két számnak az aránytalanságát csak úgy tudják megmagyarázni, hogy feltételezik az az elnökről, hogy hivatalnokskodása alatt rendőrfőnök volt New-Yorkban, vagy kóristánó volt valamelyik színházban. Magyarországról nincs fogalmuk az amerikaiaknak. Mert ha tájékozva lennének az itteni viszonyokról, megjegyezték volna azt is, hogy az elnök ur országgyűlési képviselő lehetett Magyarországon. Mert a mi képviselőink közt elég szép számmal vannak olyanok, a kik évi 6.000 korona fizetésből megtakarítanak éventént 60.000 koronát.

A pletyka áldozata.

A mai társadalomnak ez a szörnye, gyógyíthatatlan betegsége ismét áldozatot követelt. A napokban a pletyka, a rágalom odakényszerített egy fiatal debreczeni leányt, menyasszonyt, hogy önkézevel vetett véget életének. Hasonló eset történt vasárnap reggel Nagyváradon. Egy viruló szép 18 éves leány, Goldenthal Berta, egy ottani órakereskedőnek a leánya szüleinek a lakásán szíven lökte magát s meghalt. A szép leányt, kinek szépségén kívül más vagyona nem volt, megszerette P. Ferencz magánhivatalnok. Jegyet is váltott a leánnyal, az esküvő napja is ki volt már tűzve. A vőlegény szülei minden eszközzel fethaszalnak, hogy a vőlegényt menyasszonyától eltérítsék. Rágalmazták, becsületebe gázoltak. A vőlegény szakított szüleiével, elköltözött, de hű maradt menyasszonyához. Tegnap kedden lett volna az esküvő. A fiatal ember barátai annyi mindenfelét suttoztak a leányról, hogy végre hitt nekik, visszatért családjához s a jeggyűrűt visszaküldte a leánynak. A leány a szegényt nem bírta elviselni. megtudta azokat is, amiért vőlegénye szakított vele, a halálban keresett menedéket. Szombaton kapta vissza a jeggyűrűt s vasárnap már nem élt. Golyót röpített szívébe.

Mit szólnak azok azok a ficsurok, kik ennek a szegény leánynak helyzetével viszsza éltek s megrágalmazták? Megglehet szánakoznak! Mindenesetre szép tőlük ez is, mert a jelen társadalmi viszonyok között erre sem lennének kötelezve. Annak a szegény leánynak kiontott piros vére valjon okoz-e az aljas rágalmazóknak, némi kis lelki furdalást.

Elhunyt ifju.

Buttkay Menyhértet a „Phönix” biztosító társaság titkárat súlyos betegség érte. Fia Buttkay Jenő e hó 4-én 17 éves korában elhunyt. A mélyen sujtott család a nagy veszteségről a következő gyászjelentést adta ki: Fájdalommal megtört szívvel tudatjuk forrón szeretett gyermekünk, testvérünk, nagybátyánk és sógorunk gálszécsi és buttkai Buttkay Jenő f. évi május hó 4-én reggel 5 órakor, életének 17-ik évében, rövid szenvedés s a halotti szentségek ajátatos felvétele után történt gyászosan elhunytát. Felejthetetlen halottunk hűlt teteme folyó

hó 5-én, délután három órakor a róm. kath. egyház szertartása sz erint Gölncz-bányán örök nyugalomra helyeztetett. — Az engesztelő szent mise áldozat pedig Debreczenben f. hó 10-én, d. e. 9 órakor fog az egek urának bemutatni. Debreczen, 1901. május 5-én. Bánatos szülei: Buttykay Menyhért és neje Fazekas Ida. Testvérei: Géza nejjével Rothschnek Rózával és gyermekével Tiborral; Ida férjével Jármay Tamással és gyermekével Margittal, Tibor, Béla, Ilona, Margit és a nagyszamu rokonok nevében is. Az örök világosság fényeskedjék neki.

Talált pénz.

A rendőrség közhírré teszi, hogy a Dégenfeld-téren az éjjel 7 kor. 60 fillért találtak. Igazolt tulajdonosa átveheti.

Cselédmizériák Debreczenben.

Ez a május hónap nagy változásokat hozott magával, amelyek közül különösen kettő igen boszantó. Az egyik a költözökös, a másik a cselédváltozás. Ezuttal csak az utóbbival foglalkozunk, mert még ma is igen sok oly ház van, a hol cselédet nem tudnak kapni. Nagy baj az, hogy Debreczenben igen nagy a cselédmizéria, a minek különben a megszüntetése iránt igen sokat irtunk már. Ugy látszik azonban hasztalanul, mert mindaddig nem lesz e tekintetben rend, míg a város nem veszi komolyan kezébe ezt az ügyet. Igazán jó cselédek csak úgy képzelhetők, ha a városházán lesz berendezve egy quasi cselédszerző intézet, a melynek vezetése szintén a városi hivatalnokra lesz bízva.

Polgármesterek értekezlete.

A városok tervezett kongresszusának ügye nem aludt el, mert Győr város polgármestere, a polgármesterek értekezletét mindenképen meg akarja tartani, minthogy szórakozás lesz annak a célja, hanem a magyar városok fontos és igaz érdekeinek erélyes megvédelmzésére való szövetekezés. A győri polgármester ezen dícséretes buzgóságát bizonyítja az a levél, melyet Simonffy Imre polgármesterhez küldött az értekezlet ügyében. A levél ismét arról beszél, hogy mely városban lehet az értekezletet megtartani?

A győri polgármester levele egybként a következőleg hangzik:

Tekintetes pénztári hivatalnak
Debreczen.

A törvényhatósági városok mult évi kongresszusa az ügyek további vitelével az összes városok polgármestereit mint bizottságot bizta meg, az elnöki tisztséggel alólított tisztelevén meg. Ezen megbizásból kifolyólag kötelességemnek ismerem a czím véleményét a következő kérdésekre kikérni: 1. Szükségesnek tartja-e, hogy a f. évben a polgármesterek hivatalának össze? 2. Alkalmasnak tartja-e e célra június hó közepe táját? 3. Az értekezlet helyéül mely várost tartja a f. évben legalkalmasabbnak? 4. Szívesen látná-e a czím által képviselt, ha az értekezlet kebelében tartatnék meg.

Minthogy az értekezlet hivatása a közös érdekek előmozdítása ügyében dolgozni, úgy vélem, hogy azon város, melyben az értekezlet tartatnék, csak azon teendőket vállalná magára, melyek az értekezlet megtarthatásához szükségesek,

ellenben minden felesleges költsékezéstől tartózkodnék. Felkérem tehát, hogy szíves választát folyó évi május 15-ig hozzám juttatni ne terheltessek. Fogadta a tisztelt társhivatal őszinte tiszteletem kifejezését. Győr, 1901. április hó 20-án.

Zechmeister, polgármester.

Köszönetnyilvánítás.

Bogdán Mór úrtól a népkönyha javára 6 koronát vettem s ez uton fejezem ki a nemes adakozónak hálás köszönetemet. Az izr. nőegylet nevében, Dr. Balkányi Miklósné, elnök.

Irói kör Debreczenben.

Vasárnap d. u. értekezletre gyűltek egybe a Margittfürdő irodahelyiségében a debreczeni író s hírlapíró világ tagjai. Lelkesedést határozták, hogy Debreczenben írói kört alakítsanak a debreczeni irodalmi élet fejlesztése érdekében. Az előkészítésre hivatott tisztikart megis választották. Elnökké Jablonczay Kálmánt; alelnökké Möricz Pált a „Debreczen“ felelős szerkesztőjét választották meg. Az elnökséget megalapító nemes törekvésében nagyobb albizottság támogossa s együttesen működnek, hogy az írói kör mielőbb megkezdhesse működését.

Az önkéntes tűzoltók közgyűlése.

A debreczeni önkéntes tűzoltó testület parancsnoksága tisztelettel meghívja a testület Tiszteletbeli, Alapító, Működő és Rendfentartó tagjait a folyó évi május hó 19-én Vasárnap délután 3 órakor a tűzoltó őrnyán tartandó XXIV-ik évi rendes közgyűlésre. Targysoroyat: 1. A parancsnokság évi jelentése. 2. A számvizsgálók évi jelentése. 3. Az évi költségvetés megállapítása. 4. Indítványok tárgyalása. 5. Három rendes és három póttagból álló számvizsgáló biz. egyevi időtartamra való megválasztása. 6. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére az elnök három jelenlévő tagot nevez ki. Kivonat az alapszabályzatból: A közgyűlés határozatképes, ha azon a működő tagok létszámának a fele jelen van. Indítványok a közgyűlés előtt nyolcz (8) nappal írásban a parancsnoksághoz nyújtandók be. Debreczen, 1901. május hó 1-én. Szikszay Gyula parancsnok. Berkó János segéd tiszt.

Leopold Gyula

az „Általános Tudósító“ szerkesztője, törvénytékileg bejegyzett hirdetési irodáját megnagyobbította és azt VI. Erzsébet körút 54. I. emelet helyezte át. Öröndetes, hogy ezen szolid és agilis irodát nemcsak a fővárosi és vidéki, hanem a külföldi hirdető is szívesen keresik fel, mert ott a reklámrozszt felülmulhatatlan pontossággal, kiváló figyelemmel, nem sablonosan eszközlik és úgy a kereslet; mint a kínalat érdekét lelkiismeretesen összpontosítják.

A kereskedelmi és iparkamara hírei.

A debreczeni kir. ítélőtábla elhelyezésére szolgáló állami épület lépcsőháza megnyezetének vasgerendakon nyugvó téglaboltozattal leendő ellátása, a leszakadt parkányzat újra építése és az egész lépcsőháznak a kifestése 1730 korona 98 fillér összeggel van engedélyezve. A pályázni óhajtok felhivatnak, hogy ezen munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó 86 korona 55 fillér bánatpénzzel ellátott zart ajánlatait a folyó évi május hó 25-ig a kir. ítélőtábla elnöki titkárhoz nyujtsák be.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltóságának az alulirt kamarához intézett leirata értelmében értesítjük az érdekelt kereskedőket, hogy a fiemei tőzsde igazgató tanácsa: Toncion Hermant a gyarmatáru, gabona, hüvelyes vetemények, liszt olaj és rizs szakmára, Strümpfler Fr. A. t. a bor, szesz és gyógyanyagok szakmájára; Hollender Izsót az érték szakmára valamint a tengeri ügyletek és a két előbb nevezettek által el nem látott áruk szakmájára tőzsde ügynökké kinevezte. Ertesítettnek tehát az érdekelt kereskedők, hogy a szóban forgó cikkekben üzleti köteleteiket a fiemei tőzsde közvetítésével foganatosítsák. — Debreczen, 1901. május 3. A kereskedelmi és iparkamara.

A szappan a kulturában.

Egy statisztikus az elfogyasztott szappan mennyiség alapján állította össze az egyes nemzetek műveltségi fokozatát: A táblázatból kiderült, hogy Oroszország fogyasztja a legtöbb szappant. E kimutatás szerint már most az következett volna, hogy Oroszország áll a kultúra legmagasabb fokán. Csakhogy ntóba kiderült, hogy az oroszok eszik a szappant. Ebben a statisztikában Magyarország volt a legbarbárabbnak feltüntetve, mert a számok azt bizonyították, hogy nálunk kell a legkevésbé szappan. Arra a statisztikus nem gondolt, hogy a csekély szappanfogyasztás arra vezetendő vissza, hogy minálunk minden esztendőben egyetlen udvari bál van, amikor az emberek oly tisztára nyalják egymást, hogy egész esztendőn át nem kell mosdaniok.

Aranyos kód

a czime Gaal Mózes legújabb könyvének. Az író édes anyjára, gyermekkorára vonatkozó emlékeit meséli el apró, megkapó, hol könnyekre fakasztó, hol mosolyra keltő történetek keretében. A szegénység, gond és örök remenység szürke világára a visszaemlékezésnek aranyos köde borul, ezen át nézi Gaal Mózes a multat, szépnek látja és visszakívánna újra.

Nincs ezekben a történetekben semmi mesterkelt, igazság és melegség ömlik el rajtoh. Őszinte vallomástétel, a melyből az édes anya képe szelid, nemes vonásokban domborodik ki. Mindeuik történeteknek meg megújuló refrainje a gyermeki esengés a falusi temető hantjai alatt nyugvó szegény öreg asszony után. A könyv a Franklin-Társulatnál jelent meg. Ára füzve 2 korona, 40 fillér, diszkötésben 3 kor. 50 fillér.

Congourdan Marius.

Ez a magyar fülnek nem kellemes hangzásu regényhős voltaképen fölötté vig ficzkó, amolyan Hány János, a ki váltig fillent, de igen ártatlan céljaiban, mert néhány jó, vidám perczet akar szerezni az olvasónak. És ezt a célját teljesen eléri. A marseillei tengerész pájáról egész esomó rettegett kalandó beszél, de hiába akarja elhitetni szörnyű tetteit és ezenközben több rendbeli folsüleseit, a szörnyű tetteket épen nem hisszük, de sorsnak vele való játékos kedvén annál nagyobbakat kaczagunk.

A Mouton munkáját Sárosy Béla fordította könnyedén, kellemesen és magyarul. A szöveget 40 kaczagató kép élénkíti. Az bisonyos, hogy sokakat fog a fufangos fickó jókedare deríteni, aki az ő képzelem kalandjait elolvassa. A Franklin társ. adta ki, de megrenkelhető bármely könyvkereskedésben. — Ára füzve 3 korona.

CSARNOK.

A kurta nemesek földjén.

(Regény.)

A „Debreczen” számára írta:

Ifjabb Móríc Pál. (2.)

Azonban az öreg Dalny István urnak minden gondolatja a föld körül forgott. Ha más érzéseiben közönségesen érzett is, hatalmas volt a földhöz való nagy szeretete. A földhöz tapadt szívének minden idegszála. A földért folytatta életének összes küzdelmét. Bár öreg napja már leáldozófelben, de főbüszkesége, öröme ma is csak a vagyonban, a földben gyökeredzett. Csak aztán következett a leánya. A ki viszont ettől a borostos allu, nehéz fejtekipipás öregtől félve huzódzott. Riasztólag hatott reá érdes, nyers természete és az a tulajdonsága, hogy mindeneken felül helyezte az ő földjeit.

A kis elinomodott kurta nemesi leány előtt ez a nagy földimádás rendkívül kapzsi szímben tüntette fel az édes atyját, valamiként a többi mezősieket is. Ezek valóságos szívüknek a melegét vetegetik, boronáigalják a földbe . . . De a nevelőben kifinomított leány nem bírja felfogni, a mit még az anyja is átérezett, hogy a föld rajongó szeretete nemesít. Annak a szeretetében, még ha kapzsiság tapad is hozzá, van mi szent, mi nemes, mi a közös nemzeti erőnek a fejlesztője. A pénz nem ismer szülőföldet. Piszkos az.

Öreg Dalny István ur felküldte a kis leányát a szepesi nevelőbe, bárha a háztűzhely mellett nőtt női rokonok elleneztek azt. Ők a helybeli skóla mesterektől igen finoman tanulták ki az irás és olvasás tudományát. A házvezetéshez szükséges tudomány pedig a családi tűzhely melegéből áradt reájuk. Ezek az élet első esapására nem is estek mindjárt kétségbe, mint azok a tubaróza idegzetű kinevelt leányok. Ők még az igazi magyar nők, Dolgosak, okosak, háziasszonyok. A férfiak beszélgetésbe bele nem elegendnek. Vezetői, édes lelkei a hazának. Első könyvük a biblia, csak aztán hazafias, magyar regények. A gyermeket sem bíznak dajka kézre.

Mindamellett ma már a mezősiek is többen neveltetik a leányukat városi nevelő intézetben, hol pedig a leányok nevelése legfőbbképpen rontásból áll. Mesterségesen finomítják el a lelküket, a szívüket és az életküzdelmeihez komoly alapot nem építenek nekik. Az ideges, a házasságtörő asszonyok itt nevelődnek. Együgyű, lenézett könyv előtűk a biblia, midőn pedig küzdeniök kéne a kísértésekkel, sem kedvenez regényiroktól, sem a nevelőbeli könyvek tudakos, nagykepi lapjairól nem találnak útmutatást és erőt, hogy aztán tiszta fejjel tarthassák fent magukat a kísértések közepette.

A mezősi kurta nemes leány is, ha tehát a nevelőből hazajött, a kisasszonynak, a korakeléshez már semmi kedve. A virágokat hadd lozolgassa a szolgáló. A tyukok kotyogása, a hizók rőfögőse izgatja a kisasszonyka idegeit. Persze, a zongorán hamisan eszimporászni kellemesebb. Az ősi ház becsületes öreg borkarosszékeit lenézi. Parasztosak

A papa pipájának a füstje facsarja az orrát. Ha pedig a kiesi valamely mezősi kurta nemes urfival találkozik, háta mögött kineveti. Medve, parlagi gavallér előtte a föld becsületes munkása. A nagyvárosok haszontalan fiesurjairól ábrándozik, a kik csak elfajulások a nemzet testén. Erőtlenek a komoly munkához, a tettehez. Amde gombos a cipőjük. Szépen vasalt a ezilinderük. Választékosan hazudoznak, mint a regényekből jól ismert Alfréd, Adolár, meg a többi hősök. A nevelőbeli kisasszonyok ideáljai.

Dalny Kata még hozzá szervezeténél fogva is érzékeny leány volt. A szepesi nevelőben még jobban kifinomították. Tehát ő is kényes szemmel nézte a jólelkű, nyers mezősi atyafiakat, kiknek a szívét átjárta a föld erős párája. Kató ilyenképpen sok csalódásnak nevezett elébe. Most a vásárba ő is kikocsikázott két fiatal nőrokonával. Divat ez itt. A mezősi kisasszonyok a vásárbán, setélva mutogatják legújabb ruhájukat.

(Folyt. köv.)

APRÓ HIRDETÉSEK.

szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 4 fillér. Vastag betűkötésű szöveg minden szó 4 fillér.

1000 liter rizling fajta

borom eladó. Vár-utca 8.

12 koronáért új kerékpár!

Adja ön használt kerékpárját **ujítás és zománcozás** végett **SCHWEITZER TESTVÉREK** cég újonnan berendezett nagy javító és zománcozó műhelyébe Debreczen, Piac-utca 56., a megyeház mellett. **Varrógép és kerékpár áruház.**

Szép bajusz nyerhető rövid időn a **híres „Hajduság-pedró”** használatával. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszer-tárában, valamint a készítő **Grösz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H. Szoboszlón.

Nagy Block naptárak,

rendkívül praktikusak 1901. évre 40 krért kaphatók kiadóhivatalunkban.

Kunz József és Társa

cégnél, kistemplombazár

A legújabb

női ruhaszövetek,

selyem áruk, mosó kelmék

nagy választékban

igen jutányos áron

szerezhetők be.

Maradékok és kiselejtett ÁRUK

rendkívül leszállított áron

adatnak el.

Árverési hirdetmény.

Alólirott bírósági végrehajtó, Dr. Varga Lajos ügyvéd mint a Kohn testvérek esődtömög gondnoka felhívása folytán közhírré teszi, mikép a Kohn Mór tulajdonát tevő, a debreczeni izr. hitközség Deák Ferencz utcazi imaházában jobb közép K. 7—3-ik pad 2-ik sz. férfit és nőt illető inaszekek 1300 kor. leltári becsértékben, a Deák Ferencz utcazi templomnál levő tanácskozási teremben, készpénz fizetés mellett **1901. é. május 17-én d. u. 3 óra-kor** nyilvános árverésen a esődtömög javára el fog adatni.

Mely árverésre a venni szándékozók meghívotnak.

Kelt Debreczenben, 1901. máj. 5.

Bódogh Zsigmond

kir. bír. végrehajtó.

KIVALÓ ERŐSÍTŐSZER

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.

SOMATOSE

húsból készült és ennek tápanyagát tartalmazó íztelen, könnyen oldódó Albumose készítmény a legkiválóbb erősítő szer

gyenge és a táplálkozásban emaradottaknak, ideg-, mell- és gyomor-betegeknek, beteggyasoknak, anémia kórában szenvedő gyermekeknek, haitlóknek, nemkülönben

vas-Somatose

alakjában a sápkórosoknak lez ajánlva az orvosok által.

Vas Somatose nem egyéb 2% szerves összetételű vasat, a milyen alakban a vas az emberi testben van jelen, tartalmazó Somatose.

Somatose rendkívül gerjeszti az étvágyat.

Raktáron van az összes gyógyszer-tárakban és gyógyszerkereskedésekben.

DEBRECZENBEN csak két nap. Szombaton, május 11 és Vasárnap, május 12-én.

BARNUM & BAILEY. A világ legnagyobb látványossága.

Óriási amerikai mulatóhely

50 év óta Amerika büszkesége

jelenleg a Continensen környazást lesz.

67 óriási, saját külön e célra épített vasúti kocsijával, mely 4 teljes vonatot képes. A teljes „Ensemble” 12 hatalmas sátor-pavilonban lesz kiállítva melyeknek legnagyobbika körülbelül 12.000 kezvelmes ülőhelyet foglal magában.

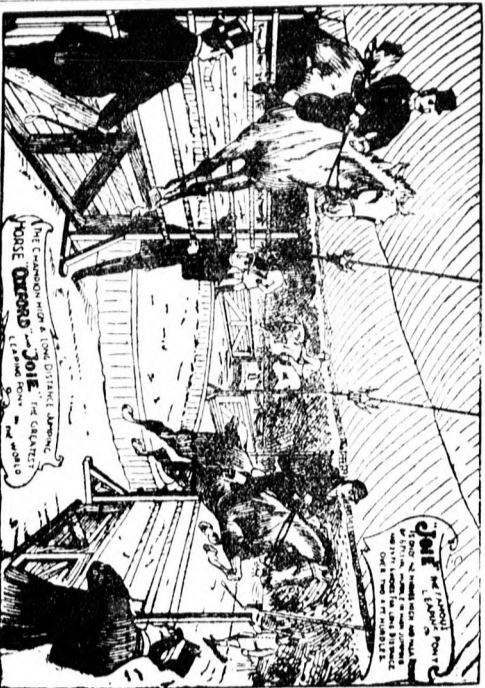
Kaponta két előadás: délután 2 és este 7/8 órakor. A megnyitás 1 1/2 órával az előadás előtt történik: hogy a nagyközönségnek alkalmu legyen az elő eseményeket, a három elefánt csoport és a kettős állatseregletet megtekinteni.

70 gyönyörű lonak egy „Manager”-ban való elővezetése. 400 kitüntetett lonak kiállítása. 3 csorda legkittünöbben idomított elefántok. 3 porondon egy időben való elővezetése. Husz nemzetközi némajátékos bohóc.

Egy igazi világkiállítás modern látmivalókkal. Czirkusz. Hippodrom. Állatsereglet. Idomított állatok kiállítása.

100. férfi, asszony és ló.

Törpék, telováltók, kardnyelők, egy hölgy hosszú hajjal s teljes körszakállal, egy kutyafejű gyermek, kéznélküli emberek, jonglőrök. 1000 eredeti különös dolog és esodlatraméltó előadások. Egy majdnem vég nélküli sorozata a legújabb produkcióknak, merész, felület megvelő mutatványoknak, melyek eddig sehol sem voltak láthatók s melyek most legelőször lesznek a közönségnek bemutatva.

Helýárák az ilések fekvése szerint.

Belepés ülőhelyyel 1 kor. 20 fill. és 2 k. 50 f. zártstszék 4 kor., fentartott hely 5 korona, páholyzék 6 korona.

A helyek mind számozva vannak az 1 kor. 20 fill. és 2 kor. 50 fill. helyek kivételével. A jegyek megnyitáskor a bejárónál kaphatók. 10 éven aluli gyermekek az összes helyeken kivéve az 1 kor. 20 fill. helyet a felet fizetik, elővétel csak az 5 és 6 kor. helyre, az előadásnapján **Telegti K. Lajos** könyvkereskedésében **Piacz utca 20** kaphatók.

Egy belépő egy az összes hirdettett látmivalókhöz és egy ülőhelyre érvényes.

Előadás Nagyváradon május 10-én Nyiregyházán május 13-án.

Figyelmeztetés!

Óvakodjunk hamis hirdetésektől! Barnum és Bailey hivatalos vezetője vagy esodák könyve és az előadások műsorának 1. fedéllapján Barnum és Bailey urak arczképei láthatók. Mindkettő a hivatalos látképes levelezőlapokkal együtt a sátrak belsejében kapható. Minden más ily hirdetés nem hivatalos és így nem pontos. **Csakis valódi hirdetményeket vegyünk.**

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyompájában Debreczen, a főpostával szemben.